

החברותא

בס"ד ערב פסח תשפ"ד

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס' 732

פנינים יקרים מעניני דיומא

ערב פסח, המרחות שמורחין קודם פסח ע"ז שוכח האדם עסקי עצמו והוא בבחינת פושט צורה ולובש צורה, ועי"ז יוכל לקבל חיות ואור חדש לפסח.

עיקר ביעור חמץ הוא ביעור עבודה זרה, לכך נאמר ביאשיהו (מלכים ב' כג) שביער את כל העבודה זרה ונאמר שם כי לא נעשה הפסח הזה וגו', ולכן נסמך אלהי מסכה לא תעשה לך לפסוק את חג המצות תשמור (שמות לד) ואלמלא היו כל ישראל שורפין את החמץ בכוונה זו הגלות היתה קלה יותר. (בני יששכר)

הנזהר ממשהו חמץ מועיל שלא יחטא כל השנה, כי אין אדם מובטח מחטא, מדויק בכתבים רק מועיל. (כתבי האריז"ל ועיין באר היטב סי' תמוז)

בפסח דנין מצד החסדים לכן אוכלים ושותין ושמחים, ובראש השנה מצד הגבורות וכשמוצא אדם חן וחסד בפסח אין שום טורח בראש השנה, ובלבד שיזהר מאד ממשהו חמץ שהוא דבר גדול. (אמרי פנחס)

לובשין קיטל בליל הסדר כי ישראל נגאלו ממצרים בזכות שלא שינו שמם ולא שינו לשונם ולא שינו לבושם, הקיטל הוא מלבוש שאין הגוים לובשים מלבוש כמוהו על כן מראים בלבישתו שבזכות זה נגאלו. (רבי יעקב דוב מטישטליניק)

כהא לחמא עניא (הגדה של פסח) בתחילה צריך אדם להיות ירא שמים, וממעלה זאת יכול לעלות לכל המדרגות, וזהו הא לחמא עניא מגביהם הקערה הרומו למלכות ואח"כ מספרים מיציאת מצרים וזהו היראת שמים אותה מגביעים, ואח"כ כל המרבה לספר הרי זה משובח בחסדים. (פרי עץ חיים)

די אכלו אבהתנא (הגדה של פסח) כשהאדם עוסק בעולם העשיה ומשגיח בכל דבר כגון אם ללכת או שלא לילך וגם איך לשבת וכו' עושה יחוד א-ל א-דני, וכששומר מחשבותיו אזי בתנועה אחת נעשה יחוד א-ל שדי-היחוד בעולם העשיה הוא בחינת "די", וזהו סוד די אכלו אבהתנא ביחוד זה נעשה עלית השכינה. (אמרי פנחס)

כד ייתי דוחקא בתר דוחק אייתי פורקנא לישראל, וזה שאלת הבן מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות התירוצים עבדים היינו ויוציאנו...

שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה, וצ"ב הלא זמן אכילת המצה שבכליל זה הוא ליל הרחמים וצריך מעיקרא לאכול מצה, אלא שהקושיא השניה על אכילת מרור שהוא בקטנות, והקושיא אם הוא זמן הרחמים כנראה מאכילת המצה איך שייך לכאן המרור? והתירוץ שבאמת הוא בחינת רחמים ולא שייך בחינת מרור, ומה שאנו אוכלים מרור הוא רק לזכר מה שהיה אז. (אמרי פנחס)

כשהיו ישראל במצרים היה הדבור בגלות כמ"ש ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך היינו בשליטת המצריים והביא הקב"ה אור גדול לעולם ונגאלו ויצא הדבור מהגלות, וזה פסח פה-סח והדבור בבחינת מקיפין.

וגם ערב רב עלה אתם (שמות יב לה) שהיה לכולם עליה, וישראל כשהיו במצרים היו בבחינת ירידה ונפילה כמ"ש"כ (בראשית מז) אנכי ארד עמך מצרימה שהיה ירידת השכינה, וגם האותיות נפלו והיה הדבור בגלות וכשעלו היתה עליה לכל האותיות ולכל הדבורים, ולכך לא יכלו לצעוק עד שמת מלך מצרים. (פרדס רימונים)

מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום וכו' (הגדה של פסח) אנחנו מקלקלין והקב"ה מתקן כי הקלקול ודאי בא רק מצדנו כי אין שהשי"ת מקלקל לעצמו, וכן אמרו בגמרא (סוכה נב) אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו.

(הרה"ק רפאל חותן רבי יעקב מבאסיווקא)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש ז"ע"א אורכא שביעי של פסח קס"ל ז' באב לזכרון ס"א א.א.

א

פועל עמנו בגלל שהוא רוצה להיטיב לברואיו, ולהראות לנו את הטוב שהוא הכין עבורינו לאחרית הימים.

ואל הטוב הזה נזכה כאשר נחיה באותו מצב כמו שהיו היהודים במצרים. במצרים יצאנו ממ"ט שערי טומאה, ועכשיו אנו שקועים בני שערי טומאה, ולכן אנו שוקעים ושוקעים, ולא נוכל לצאת מזה אלא באמצעות נס כמו שהיה ביציאת מצרים, שהרבש"ע נתן לנו באתערותא דלעילא שנכיר את המ"ט שערי טומאה שלנו, ומתוך שראו את שפלותם נהיו לגמרי מופשטים ממציות הגוף ועיי"ז וכו' להכרת הבורא - ראתה שפחה על הים, ועיי"ז הגיעו לנעשה ונשמע. כי כאשר אדם מכיר את מהותו - מה אנו מה חיינו, אזי בכל פעולה שהוא עושה הוא שומע ממנה כי ה' הוא האלקים והכל רק רחמים. כך מגיעים אל ההשגה האמיתית ולדעת האמיתית. כך היה במצרים, ובאופן זה תהיה הגאולה השלימה.

ב

אך בעוד שבמצרים היינו רק במ"ט שערי טומאה, אחרי מתן תורה נכנסנו לחמישים שערי טומאה. כי עכשיו יש לנו את התורה הקדושה, והמציות שלנו היא מציאות התורה, ולכן במצרים היתה הגאולה באתערותא דלעילא, ובני ישראל באו אל ההכרה הזו באתערותא דלעילא, אולם ממתן תורה ואילך העבודה היא - אתערותא דלתתא. הרבש"ע דורש מאיתנו שאנו נעבוד את העבודה שלנו ונביא את

כשהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים הוא גילה לפניהם את מציאותו עד שראו כל העם כי אין עוד מלבדו. אולם ביציאת מצרים זכו בני ישראל להכרה זו באתערותא דלעילא, עיי"ז שהרבש"ע האיר להם להכיר את מהותם ומעמדם, וברגע שנוכחו לראות שהם שקועים במ"ט שערי טומאה, באותה נשימה הם השיגו את מציאות הקדושה, וראו כי ה' הוא האלוקים. כמו בהר הכרמל, שאחרי שאלוהו הנביא הביא אותם להכרה שהם נביאי הבעל מיד צעקו "ה' הוא האלקים", כך היה במצרים, אחרי שראו באתערותא דלעילא את מ"ט שערי טומאה שלהם, הם הכירו בכל פעולה שעשו כי ה' הוא האלוקים. כי איך יש בהם כח ללכת, או לבקוע את הים. כך ראו בכל פעולה את כח הפועל בנפעל.

וזו היא עבודת האדם בעולמו. הרי אנו צריכים להגיע לבחינת גאולה שלימה, שיהיה "והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי", וכמו שבמצרים הקב"ה הראה את עצמו לעיני ישראל כך עכשיו הוא יראה את עצמו לעיני כל חי. ולבחינה הזו שיהיה "לעיני כל חי" איננו יכולים להגיע רק אם נחיה במצב שלנו, בהכרה של המציאות שלנו, שהיא: מ"ט שערי טומאה, נביאי הבעל. ואז בכל פעולה שנעשית באמצעותנו נכיר שה' הוא האלוקים. כי אין בידנו כל כח לעשות מאומה, וכל הנפעל באמצעותנו הוא רק מכח הרחמים, שהוא

נותן לכלב את אותה בחינה שנתן לו הוא היה אותו דבר, אם כן במה הוא שונה מן הכלב, או מן החתול ברחוב. שניהם אותו דבר. גם לברווז נתן הרבש"ע טבע שצולל וטובל בתוך המים, אז במה האדם טוב יותר כאשר הוא טובל במקוה? למה הוא מרגיש התנשאות בטבילה זו? הוא צריך להחזיק את עצמו כמו שהברווז מחזיק את עצמו - הברווז טובל, ואותו דבר האדם טובל, במה הוא שונה ממנו? מהי ה'עובדה' הגדולה שהוא עושה כאשר הוא טובל במקוה לכבוד שבת? אם הוא היה טובל בדיוק כמו ברווז היתה זו פעולה לכבוד שבת, כי אז הטבילה הזו היתה מעשה ידיו של הרבש"ע ולא שלו. אבל כשהוא מציאות, כשהולך ב'דחילו ורחימו' לטבול במקוה, במה הוא שונה מהברווז?

וזהו סיבת הגלות הארוכה שלנו, כי את כל הפעולות שלנו - אנו עושים. ואיננו מונחים אז ב' שיערי טומאה שלנו, לדעת ש"ממך הכל ומידך נתנו לך". כי במצרים היינו במ"ט שיערי טומאה ובאתערותא דלעילא הראו לנו שה' הוא האלקים, ועכשיו אנו צריכים לפעול את זה באתערותא דלתתא, והפעולה היא - להכיר שהוא עושה בעבורינו ולא אנו פועלים עבורו. הוא עושה בעבורינו את ה' שיערי טומאה, שאנו שקועים ב' שיערי טומאה ובכל זאת לא נשארים שם כי אנו משיגים כי ה' הוא האלקים, כי מתוך השאלו הזה אנו שומעים "בהמות" בכל פעולה שאנו עושים.

המשך יבוא אי"ה

הגאולה. אף שבעצם הרבש"ע לא רוצה מאיתנו מאומה, כי מה יש לרבש"ע לצפות מאיתנו? מה אנו יכולים לתת לו? מי אנו בכלל?! ואם כבר ניתן משהו איזה חשיבות יש לזה? מה יתן ומה יוסיף לו מה שאנו נותנים? מה שהוא מצפה מאיתנו זה רק שנכיר את המציאות שלנו, וכמו בהמה שבשעה שהיא מתייגעת וחורשת עבור האדון שלה היא לא חושבת כלל שעושה משהו, כי הרי היא בהמה, כך גם אנו בעבודתנו צריכים (לא) להרגיש כמו העבודה של הבהמה. זו היא האתערותא דלתתא שהוא מצפה מאיתנו.

קודם מתן תורה הוא לא דרש מאיתנו שנכיר את ההכרה הזו שאנו ב' שיערי טומאה, כי עוד לא היה לנו אז שום מצוה. ולשם כך הוא נתן לנו את מצות קרבן פסח, ובזכות המצוה הזו שקיימנו במסירות נפש - למרות שהמצרים הציקו לנו, עמדנו בצער ובפחד וקיימנו - הוא גילה לנו את מציאותנו. ועכשיו, אחרי מתן תורה, אנו שקועים ב' שיערי טומאה, [התורה היא נ' שיערי קדושה, ובגלל שאנו לא מקיימים אותה אנו שקועים ב' שיערי טומאה - זה לעומת זה], וכאשר נגיע להכרה הזו תהיה הגאולה. כל אריכות הגלות הזו היא משום שאנו מחכים עד שנשמע את ה' שיערי טומאה שלנו, ומזה תצמח הישועה. כי "מבשרי" - "אחזה אלוקה".

ג

זו היא התכלית של האדם, שתמיד יכיר את העצמיות שלו, וידע כי אין לו עדיפות על הכלב שנובח בחוץ. הרי אם הרבש"ע היה

המשך פציצים יקרים

והיא שעמדה לאבותינו וכו' בשעת גאולת מצרים היתה גאולה שלמה שאין השכינה בגלות אלא למענו לשמור אותנו, נמצא שגאולת מצרים היא שעמדה לאבותינו ולנו, שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, הכל מכח גאולת מצרים, לפי"ו יובן שכל כך חייב לראות א"ע כאלו הוא יצא ממצרים.

ותרבי ותגדלי (הגדה של פסח) ותרבי זהו קמנות ראשון מלשון רביא-תינוק ותגדלי לששים רבוא. (פרי עין חיים) **נכתב** בתורה שבכתב פסח ודרשינן בתורה שבע"פ פה-סח אם כן בתורה שבכתב חסרה "הא" והיא במסורת שבתורה שבעל פה כי אות "הא" מרומזת למלכות פה ותורה שבעל פה קרינן לה, וזהו אפילו כולנו חכמים שיודעים את התורה שבכתב מצוה לספר תורה שבעל פה. (בני יששכר)

פסח הוא ג"כ ר"ה ודנין את העולם רק שהוא מצד אהבה והוא מהיכל דזכות שמחפשיין ומהפכין בזכות של כל בני אדם, וזהו ניסן ר"ה למלכים דהיינו שמעמידין למעלה ממונים אחרים על כל דבר ודבר.

(דגל מחנה אפרים)

בשבת אחר הפסח מנקבין החלה במפתח רמז דתרעין פתוחין עד פסח שני ע"י קיום מצות שבת. (אוהב ישראל)

ניסן נברא העולם מצד פנימיות העולמות ובראש השנה מצד חיצוניות וזה סוד בניסן עלה במחשבה להבראות והוא בסוד פנימיות, כאשר הפנימיות יותר קשה מהחיצוניות ולזה שיתף עמו מדת הרחמים.

(פרי עין חיים)

למה אין מברכין שהחיינו על ספירת העומר שהיא מצות עשה דאורייתא? מפני שאינו דבר חדש כי כל העליות היו בבת אחת בלילה הראשונה של פסח ועכשיו בימי הספירה הם עולים מדרגה אחר מדרגה וממילא אין חדוש. (עבודת ישראל)

בספירת העומר יכוין לתקן שורש נשמתו שכלב נתיבות החכמה או בשערי בינה, בכל מקום שהוא לתקנה, וזהו שנאמר עומר לגלגולת מספר נפשותיכם, כי ספירת העומר הוא כלוללת כל הנשמות.

(סדור האריז"ל)

בל"ג בעומר פסקו תלמידי ר"ע למות (יבמות סב) כי הוא הוד שבהוד ואז דוקא הצלה ורפואה, ועל בורא רפואות הכוונה כמ"ש עת צרה ליעקב וממנה יושע וממכה עצמה יתקן הרפואה, גם בספירת הוד שבהוד ביום ל"ג בעומר הוא מאיר דוקא מבחינת האור שהוא עליון הנקרא תחילתן אחר שהיא בחינת סופן. (שפתי צדיקים)

מובא בשו"ע שכל אדם צריך לכבד חדריו קודם הבדיקה. נראה הרמז שכל אדם צריך לפנות מחשבתו ב"ג בניסן כדי שיוכל לבדוק בלילה. שאם לא יפנה מחשבתו, וכשירצה לבדוק לא יראה בעצמו שום חמץ ויאמר צדיק אני, אך כאשר יפנה מחשבתו קודם, בודאי ימצא שם חמץ. (עבודת ישראל)

כל מקום שמכניסין בו חמץ צריך בדיקה (פסחים ב) ר"ל שצריך כל אחד לבדוק במקום שדרך היצא-ר- החמץ לשכון שם כל אחד לפי ערכו. וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה. נראה הרמז דהנה יש בני אדם שאינם משיגים - שאינם בודקים על מעשיהם עצמם רק על מעשיהם של בני אדם אחרים, על זה מזהיר התנא שאין להשיג על מעשים של אחרים רק שישגיח על מעשיו של עצמו. (עבודת ישראל)

סדר ליל הפסח הוא: בראשונה אומרים הגדה 'פה סח' רוממות כחו של הבוית"ש, ואח"כ אכילת מצה הכרת שפלות עצמו ובאחרונה עוד הפעם שבחי השי"ת הלל הגדול, נמצא לכו הנשכר משפלותו מסובב בשמחת גדלות הבורא...

(מאור חיים)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

5829688 - 02 פקס: 5325477 - 02

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

